

DOI: 10.15276/EJ.02.2020.15
DOI: 10.5281/zenodo.4457460
UDC: 330.3: 330.8
JEL: L32

НАУКОВИЙ БАЗИС МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КОМПОНЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: КАТЕГОРІЯ РОЗВИТКУ

SCIENTIFIC BASIS OF THE METHODOLOGICAL COMPONENT OF REGULATING THE PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS DEVELOPMENT: THE CATEGORY OF DEVELOPMENT

Oleksandr L. Malin, PhD in Law, Associate Professor
Odessa National Polytechnic University, Odessa, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2113-6014
Email: oaa.onpu@gmail.com

Received 16.02.2020

Малін О.Л. Науковий базис методологічної компоненти регулювання розвитку державно-приватного партнерства: категорія розвитку. Оглядова стаття.

У статті висвітлено ретроспективу визначення загального змісту категорії «розвиток», бачення змін ролі та зон відповідальності державного регулювання в контексті історичних змін економічної теорії. Проведено та обгрунтовано адаптацію категорії розвитку до державно-приватного партнерства.

Ключові слова: категорія, розвиток, еволюція змісту, підходи, адаптація категорії, атрибутивні ознаки, державне регулювання, державно-приватне партнерство, зони відповідальності, логічна схема розвитку

Malin O.L. Scientific basis of the methodological component of regulating the public-private partnerships development: the category of development. Review article.

The article reveals a retrospective of the definition of the general content of the category "development", the vision of changing the role and areas of responsibility of state regulation in the context of historical changes in economic theory. Carrying out and justifiably adapting the development category to public-private partnership.

Keywords: category, development, evolution of content, approaches, adaptation of the category, attributive features, state regulation, public-private partnership, areas of responsibility, logical scheme of development

Історичні зміни теорії та практики напряму впливають на розуміння суспільством окремих процесів та явищ. Це впливає на зміст вже існуючих економічних теорій, спричиняє народження нових. Нове розуміння загальних економічних процесів впливає на всі інші прикладні теорії, зокрема теорію розвитку. Регулювання розвитку – історично одна з найбільш дискусійних та складних науково-прикладних проблем, а бурхливі зміни останніх часів масово продукують нові знання, які кардинально змінюють методологічний базис регулювання розвитку процесів, явищ та об'єктів. Це повною мірою стосується державно-приватного партнерства, для регулювання розвитку якого особливого значення набуває переосмислення змісту відомих категорій та понять в контексті історичних змін економічної теорії та реалій світових змін, їхня адаптацію до нових процесів, явищ та об'єктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питання розвитку на макро- та мікро- рівнях останнім часом розглянуто у дослідженнях [2, 5-17, 24], фокус яких значно відрізняється, підкреслюючи процесну та змінну природу розвитку, інші його характеристики. Запропоновані ознаки розвитку ідентифікують розвиток різних об'єктів, надають категорії прикладного характеру, переводячи її у функціонал прикладного терміну.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Незважаючи на нібито завершене бачення розвитку у теоретичній площині, постійно виникають питання щодо регулювання розвитку відносно окремих процесів, явищ та відносин. Це повною мірою стосується регулювання розвитку державно-приватного партнерства, оскільки розвиток останнього є малодослідженим об'єктом.

Зважаючи на це, метою статті є послідовне висвітлення ретроспективи визначення загального змісту категорії «розвиток», бачення зміни ролі та зон відповідальності державного регулювання в контексті історичних змін економічної теорії, адаптацію категорії розвитку до державно-приватного партнерства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Визначення загального змісту категорії «розвиток». Державне регулювання процесів розвитку будь-якого об'єкту (процесу або явища) має динамічний характер, оскільки розвиток – це певний процес.

Тому для встановлення відмінностей розвитку державно-приватного партнерства в площині державного регулювання потрібно спочатку визначити загальний зміст категорії «розвиток». Дана категорія має тривалу історію, тому є достатньо вивченою вченими відносно різних об'єктів, соціально-економічних систем макро-, мезо- та мікро- рівнів.

Розвиток певного об'єкту на всіх трьох рівнях (макро-, мезо- та мікро-) більшість науковців розглядає як його перехід від одного стану функціонування до іншого, який має інші параметри вищої якості. Це слушно, оскільки враховується динамічна природа об'єкту та набуття його характеристиками нової якості. Те саме відноситься до складних систем, яким є країна, регіон, підприємство. Саме такої системою є й державно-приватне партнерство. Відповідно, з якісно-динамічним визначенням та підходом доречно погодитися та стисло узагальнити якісні зміни сутності категорії розвитку.

Від філософського діалектичного визначення розвитку Г. Гегелем як характеристики «діяльності абсолюту (світового духу), його надруху в царині чистої думки у висхідному ряду чимраз конкретніших категорій (буття, ніщо, становлення; якість, кількість, міра; сутність, явище, дійсність; поняття, об'єкт, ідея, що завершується абсолютною ідеєю), його переходу у відчужений стан інобуття – в природу, його повернення до себе в людині в формах психічної діяльності індивіда (суб'єктивний дух), надіндивідуального «об'єктивного духа» (право, мораль і «моральність» – сім'я, громадянське суспільство, держава) і «абсолютного духа» (мистецтво, релігія, філософія як форми самосвідомості духа) [1, с.215-424] пройшло сотні років. За цей час виникли нові підходи та школи, течії та рухи, тому змістовно категорія розвитку збагачувалась, ускладнювалась і розвивалась. Не вдаючися до зайвих подробиць, можна зазначити, що основні відмінності у підходах наукових шкіл та авторів полягають у різному тлумаченні: дії законів природи та миротворення, характеру руху, складових, єдності якості та кількості, його ідейної основи.

Як зазначав Г. Гегель «...розв'язання протиріч є розвиток» [1, с.215], тобто з філософської точки зору його категорія відображає незворотні, закономірні і спрямовані зміни, тобто, створення нової якості. Саме таке й сучасне філософське тлумачення розвитку як незворотньої, спрямованої, закономірної зміни – «матеріальних (організм, екосистема, підприємство) та ідеальних (мова, культура, релігія) об'єктів. Тільки одночасна наявність трьох зазначених властивостей виділяє процеси розвитку серед інших змін» [2, с.555] та закономірного процесу – «закономірної зміни, перехід з одного стану в інший, більш досконалий, перехід від старого якісного виміру до нового, від простого до складного, від нижчого до вищого» [3, с.555]. Тобто всі ці роки категорія розвитку описує процес певних змін, що «відзначається спадкоємністю, послідовністю, спрямованістю необоротністю і збереженням досягнутих результатів» [4, с.16]. Проте єдності серед науковців сучасності стосовно інших характеристик розвитку досі немає, як її не було й раніше, оскільки кожен адаптує загальну філософську категорію до рівня теоретико-прикладного терміну (табл. 1).

Таблиця 1. Деякі визначення категорії розвитку

Визначення розвитку	Автор, джерело
1	2
<i>Як процес та зміни</i>	
1. Процес закономірних змін, перехід з одного стану в інший більш досконалий; перехід від старого якісного стану до нового, від простого до складного, від низького до вищого, незворотна, спрямована, закономірна зміна матерії та свідомості, її універсальні властивості; у результаті розвитку виникає нова якість, стан об'єкта – його складу і структури.	А. Азріліян [5]
2. Перехід підприємства як системи від одного стану функціонування до іншого, де система отримує нові параметри.	В. Васильєва, І. Ліганенко, С. Філіппова К. Ткач [6, с.11; 7, с. 11-13]
3. Процес, який не припиняється в часі, триває планомірно, має стрибкоподібний характер і відбувається з використанням як якісних, так і кількісних змін, для переходу різноманітних підсистем на якісно новий рівень завдяки адаптації до факторів внутрішнього та зовнішнього середовища з метою досягнення максимально ефективного стану підприємства.	Л. Жилінська, О. Розумчук [8, с. 96]
4. З одного боку, є здатністю будь-якої соціально-економічної системи змінювати свою структуру, склад елементів і функцій, а з іншого – є процесом.	Є. Моргунов [9, с. 61]
5. Системний процес безкінечності і безперервності закономірних якісних змін в природному середовищі і суспільстві під дією об'єктивних законів природи і суспільства, якими є закони єдності і боротьби протилежностей, заперечення заперечення, рівноваги, переходу кількості у якість.	С. Сегеда [10]
<i>Як процес та результат</i>	
6. Процес та результат творчого самопізнання і діяльності людини, спрямований на досягнення нею нової якості – наближення до ідеалу, який має якісний, внутрішній характер. Економічний розвиток – це процес та результат творчого пізнання та діяльності	С. Благодетельова- Вовк [11]

Продовження таблиці 1

1	2
народу як єдиного, гармонізованого цілого, спрямований на покращення людського життя та існуючого світу.	
7. Специфічний процес зміни, результатом якого є виникнення якісно нового, поступальний від нижчого до вищого, від простого до складного. Механізм становлення нового, джерело й загальна спрямованість визначаються об'єктивними законами.	М.Бажан [12]
<i>Як процес руху</i>	
8. Особливий тип руху, що характеризує прогресивний характер взаємодії речей	С. Єрохін [13]
<i>Як зміни</i>	
9. Зкісна зміна складу, зв'язків (тобто структури) і функціонування системи або будь-яка якісна зміна системи.	О. Єрохіна [14]
10. Незворотна, направлена, закономірна зміна стану системи на основі реалізації механізмів її самовпорядкованості і самоорганізації, які відбуваються в 110процесах адаптації системи до випадкових, невизначених змін у зовнішньому середовищі.	Л. Мельник [15]
11. Незворотна, спрямована, закономірна зміна матеріальних та ідеальних об'єктів; один із загальних видів зв'язку.	В. Шинкарук [2]
<i>Як процес, результат та зміни</i>	
12. Стан чи результат зміни діяльності (складу, властивостей) підприємства, переходу підприємства в інший кількісний та якісний стан під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища», а в широкому розумінні трактують його як незворотній, спрямований, закономірний процес, який є безперервною та послідовною зміною (сукупність змін) результатів чи станів підприємства в часі та просторі на кількісно й якісно інший за попередній під впливом факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.	Л. Прийма І. Кулиняк [16, с.238-239]
13. Процес росту, розмаху, розквіту, процвітання; рух, хід, поступ.	В. Яременко, О. Сліпушко [17]
14. Динаміка якісних змін на шляху від одного стану функціонування до іншого, куди об'єкт приходять з новими параметрами.	В. Філіппов [24, с.41]

Джерело: складено автором за матеріалами [2, 5-17, 24].

Цей перелік визначень далеко не повний. Більшість науковців схиляється до класичного філософського бачення, підкреслюючи процесну та змінну природу розвитку. Зокрема, про це наголошено, змінюючи площину та рівень освітлення категорії в залежності від обраних об'єктів та сфер дослідження, у джерелах [18-23;30]. Про обґрунтування його окремих рис, природи та складових розвитку на макрорівні йдеться у [25-28]. Існують інші підходи: суто економічний, філософські (філософсько-методологічний, динамічно-філософський синергічний, кумулятивний історико-філософський), соціально-економічний, системно-самоорганізаційний, про які проголошують С. Сегеда [10], В. Шинкаренко, Н. Бурмака [22], С. Дунда [27] та ін. Варіативність підходів обумовлює складність розвитку як соціально-економічного процесу, яку підтверджує множинність його природи.

Узагальненням різних підходів [4-28] до змістовної характеристики категорії розвитку та відповідного об'єкту джерел визначено кілька базових явищ, на які спираються його різні тлумачення (табл. 2).

Таблиця 2. Головні риси визначення змісту категорії «розвиток»

Головна риса	Головна ідея визначення
1. Прогресуючий характер змін	кожна наступна зміна більш прогресивна;
2. Трансформація (якісні зміни)	сукупність змін під впливом різнорівневих та різноприродних чинників змінює якісний стан об'єкту;
3. Кількісні зміни	Відбувається кількісне зростання певних характеристик об'єкту;
4. Адаптація	народження нових якісних властивостей об'єкта, що дозволяють йому адаптуватися до змін середовища;
5. Невизначеність	множинність природи спричиняє існування рис явища, процесу, результату у будь-якої комбінації;
6. Напрямок змін або руху	існує варіативність напрямів змін руху об'єкту в часі;
7. Природа змін (процесів)	існують різні види розвитку (технологічний, економічний, екологічний, соціальний) та рівні його об'єктів (мікро-, макро-, мезо-, мега- системи);
8. Можливість регресу	зміни мають незворотній характер.

Джерело: складено автором за матеріалами [4-28;24].

Можна узагальнити, що у філософському плані розвиток відносно будь-якого об'єкту виступає як універсальна категорія, відображуючи динаміку його якісних змін між двома станами функціонування, куди об'єкт з часом приходять з новими параметрами. Нові підходи та ознаки, запропоновані вченими, що ідентифікують розвиток різних об'єктів за різних умов з різними обмеженнями, надають категорії

прикладного характеру, переводячи її у функціонал прикладного терміну. Цей висновок дуже важливий, адже тлумачення розвитку відносно конкретного об'єкту повинне не тільки корелювати з правовим полем, що врегулює відповідні процеси, а й враховувати: по-перше, набуття суспільством нових знань та, по-друге, якісні зміни реалій життя та середовища.

Адаптація категорії розвитку до державно-приватного партнерства. Є два питання щодо адаптації категорії розвитку до ДПП:

- по-перше, різноманіття підходів залишає питання вибору тлумачення розвитку та його застосовності до державно-приватного партнерства як об'єкту регуляторного впливу;
- по-друге, слід врахувати, що становлення інформаційно-інноваційної економіки вимагатиме від ДПП ознак інноваційності розвитку;
- по-третє, бізнес-сектор у ДПП представляє підприємницька структура, тобто суб'єкт підприємницької діяльності (мікрорівень – рівень підприємства), тому доречно розглянути поняття інноваційного розвитку на мікрорівні – інноваційного розвитку підприємства.

Відповідно, перший крок адаптування категорії розвитку полягатиме у врахуванні нею ознак інноваційності. Ці ознаки враховані у дотичних поняттях інноваційного розвитку, які побудовані на змісті категорії розвитку. Огляд множини різних тлумачень поняття інноваційного розвитку продемонстрував бажання авторів перейти у площину прикладного використання поняття за рахунок додання розвитку нових ознак, у тому числі таких, як: незворотність, стратегічність, інноваційність змін, економічна основа, реалізація потенціалу.

Ступінь вагомості цих ознак у кожному визначенні не однакова. Так, В. Василенко [30, с.127] наполягає на обов'язковості отримання об'єктом нових параметрів Н. Чухрай і О. Просович – на досягненні стратегічних цілей через його інноваційний потенціал [31, с.33], П. Микитюк – на нових можливостях розвитку [11, с.30], Л. Волошук – на наявності ознак інноваційності та економічній природі розвитку, стверджуючи, що інноваційний розвиток – це економічний розвиток з ознаками інноваційності [33, с.24], Ю. Іванов і А. Пилипенко – на домінуванні інтегративності розвитку [34, с.79], С. Філіппова та Н. Селіванова – на незворотності змін на основі інноваційних перетворень, формуванні нових властивостей підприємства, посиленні здатності його підсистем опіру впливу негативних зовнішніх та внутрішніх факторів [35, с.36].

Визначення інноваційного розвитку останніх авторів з позиції регулювання державою інноваційного процесу має певні переваги, оскільки:

- підтримує незворотність змін, але декларує можливість змінювання його всіх підсистем, а не лише виробничої,
- утворює теоретичне підґрунтя для державного регулювання впровадження інноваційних змін, дозволяючи сформувати вимоги для податкових преференцій за видами і впливом змін, їх цільовим призначенням.

Ознак йому не вистачає економічної основи, без якої не буде працювати жодне ДПП, тому пропонується такий підхід: інноваційний розвиток державно-приватного партнерства доцільно розглядати, насамперед, у трьох напрямках, відповідно його: а) суб'єктів, б) технологічної основи та в) результатів:

- а) відповідно суб'єктів ДПП – це їх незворотній економічний розвиток з ознаками інноваційності. Інноваційний розвиток для підприємства – бізнес-партнера ДПП – це незворотний перехід його підсистем в новий стан на основі змін, проведених шляхом інноваційних перетворень або застосування інновацій, які спричиняють нові властивості, посилюють здатність опиратися впливу негативних факторів. Інноваційний розвиток ДПП для держави – це результативне функціонування ДПП як інтегрованої соціо-еколого-економічної системи з встановленими інноваційними параметрами та вимогами, що забезпечує визначений час збалансовану динамічну рівновагу між її компонентами та спричиняє інноваційні зміни в економіці, виробництві, суспільстві;
- б) відповідно його технологічної основи – інноваційний розвиток втілюється у розробку та/або застосування бізнес-партнером ДПП високотехнологічних інноваційних технологій при здійсненні виробничої та іншої діяльності в межах проекту ДПП. Не йдеться про інноваційний розвиток організаційно-правових форм державно-приватного партнерства;
- в) відповідно його результатів – це забезпечення інноваційної спіралі розвитку, які виступатимуть основою розвитку економіки в цілому, її секторів, суспільства, вирішуватимуть національні завдання сталого розвитку.

Другий крок адаптування категорії розвитку до ДПП полягає в адаптації його логічної схеми (рис. 2.1). Йдеться про атрибути розвитку та їх логічний аналіз з приводу суттєвості атрибутивних ознак розвитку для ДПП та рівня прояву протягом його функціонування.

Всі основні характеристики розвитку [24, с.41-42; 30, с.14; 36, с.12;] застосовні для ДПП та його учасників:

- можливості до самостійного руху протягом змін простежуються для ДПП як внутрішні можливості учасників ДПП, договір ДПП обмежує їх лише відносно дій стосовно свого об'єкту;
- зміни зовнішніх явищ під впливом внутрішніх протиріч ДПП враховує у тактиці управління об'єктом ДПП в рамках його договору, додаткових угодах;

- зовнішні фактори є причиною не руху, а модифікації ДПП, що проглядається у розвитку організаційно-правових форм, коригуванні регуляторного впливу на процес створення та здійснення ДПП;
- домінують свідомі, цілеспрямовані перетворення об'єкта розвитку, оскільки саме для цього створюється ДПП, це є його головною ідеєю;
- нормативно часова безперервність гарантується терміном договору ДПП, являючись однією з головних ознак державно-приватного партнерства;
- спіраль руху є основою розвитку ДПП як організаційно-правової форми та організаційно-економічного механізму розвитку національної економіки.

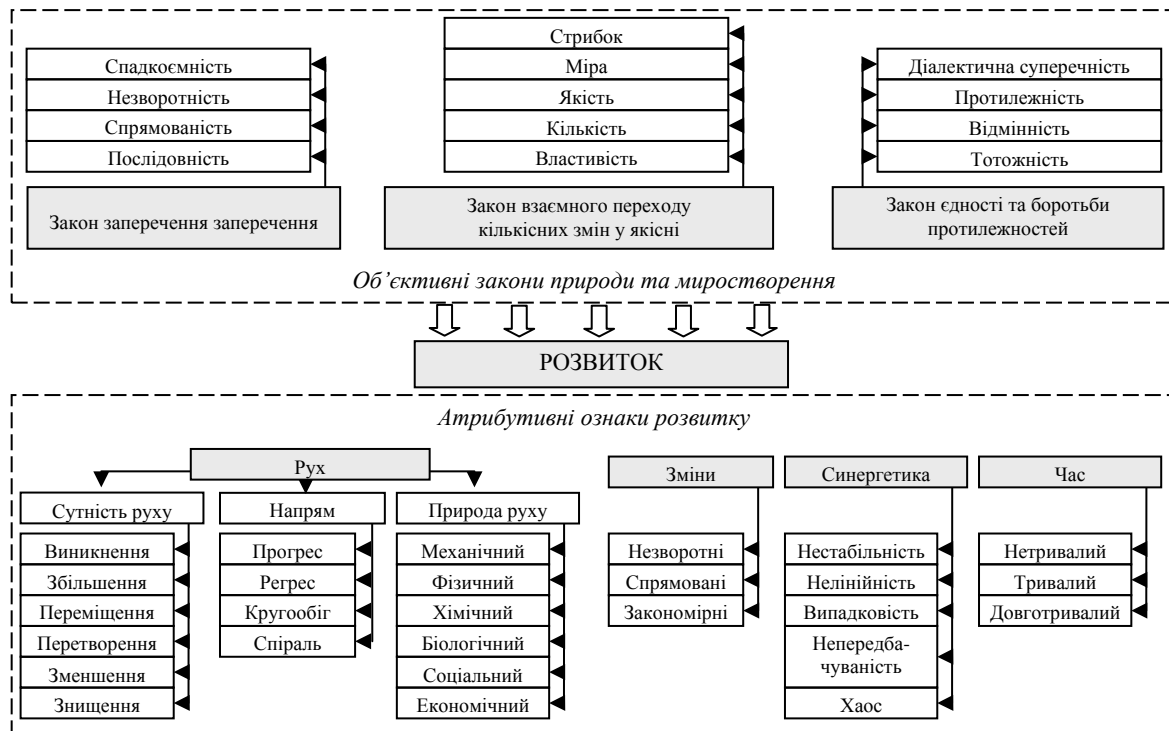

Рисунок 2.1. Логічна схема розвитку: структура атрибутивних ознак
Джерело складено автором за матеріалами [1, 2, 5, 12, 14, 17, 44; 10].

Як видно, адаптування теоретичних засад розвитку за ознаками інноваційності та структуризацією має скоріше теоретичний, ніж прикладний результат, науково обґрунтовуючи відповідь на питання: може розвиток ДПП бути об'єктом державного регулювання або ні. Відомо, що об'єктом державного регулювання виступають умови, процеси, відносини, елементи і сектори економіки, ефективне функціонування яких не забезпечує ринковий механізм.

Спираючись на авторський підхід до визначення ДПП (див. п.1.1), в основу якого закладено систему організаційно-правових і економічних відносин, а також на результати адаптування понятійного апарату розвитку, можна відповісти позитивно: регулювати розвиток ДПП можна у кількох напрямках:

- організаційно-правові та економічні відносини ДПП;
- загальне інституційне забезпечення розвитку ДПП;
- розвиток фінансових механізмів ДПП;
- державна підтримка інфраструктурних проектів ДПП із залученням до підприємств малого та середнього бізнесу.

Характеристика змісту, зміни зон відповідальності та методології державного регулювання процесів розвитку. Змістовна характеристика державного регулювання не є єдиною (табл. 3).

Як бачимо, науковці акцентують на нормативній, динамічній та системній основі регулювання розвитку. Спробу поєднати вказані аспекти зроблено у Господарському кодексі України, стаття 5 якого визначає зміст формування правового господарського порядку в Україні поєднанням «ринкового саморегулювання економічних відносин суб'єктів господарювання та державного регулювання макроекономічних процесів».

У сфері господарювання держава здійснює довгострокову (стратегічну) та поточну соціальну й економічну політику (структурно-галузеву, інвестиційну, цінову, антимонопольну, бюджетну, податкову, валютну, зовнішньоекономічну та ін.), спрямовану на реалізацію та оптимальне узгодження інтересів суб'єктів господарювання і споживачів, населення в цілому.

Таблиця 3. Змістовна характеристика державного регулювання: деякі приклади підходів та їх типологізація

Головна ідея визначення	Автор, джерело
<i>Система або комплекс регуляторних складових</i>	
1. Комплекс: а) законодавчі визначення, б) виконання встановлених правових норм, в) спроможності державного гарантування дотримання конституційних прав, г) зменшення механізмів державного впливу на підприємницьку діяльність, д) ефективного державного контролю.	О. Рябенко [37, с.82]
2. Система відносин уряду з економічними агентами з метою впливу держави на процеси в економіці різними методами та інструментами (організаційно-адміністративними, фінансово-економічними, інституційно-правовими, соціально-психологічними)	А. Кваша [38, с.13]
3. Способи і механізми підпорядкування об'єкта суб'єкту, управлінська функція забезпечення функціонування та розвитку явищ і процесів у межах передбачених величин.	С. Мочерний [39]
<i>Регламентативна основа</i>	
4. Поєднання принципів, функцій, форм, методів і засобів регулювання об'єкта.	В. Корженко, В. Говоруха, О. Амосов [40, с. 21-22]
<i>Динамічна основа державного впливу</i>	
5. Цілеспрямований вплив держави сукупністю форм і методів на розвиток суспільного способу виробництва (у т. ч. продуктивних сил, техніко-економічних, організаційно-економічних та соціально-економічних відносин).	В. Адамовська [41]
6. Дія суб'єкта регулювання на об'єкт шляхом застосування відповідних механізмів.	В. Круглов [42]

Джерело: складено автором за матеріалами [37-42].

Основні засоби державного регуляторного впливу виявляють себе у вигляді державного замовлення; видання ліцензій, патентів і квот; технічного регулювання; нормування та лімітування; цінового і тарифного регулювання; надання пільг (інвестиційних, податкових та ін.); дотування, компенсації, субсидування» [43]. Це визначення має суто прикладний характер, тому є розгорнутим та конкретизованим. Саме його доречно взяти за робочу основу у даному дослідженні, оскільки проблема, на вирішення якої воно спрямовано, має науково-прикладний характер.

Узагальнюючи наведене, можна надати таку стислу характеристику змісту державного регулювання: державне регулювання уявляє собою систему форм, методів та напрямів для цілеспрямованого впливу суб'єктів державного управління у законодавчий, виконавчий і контрольний спосіб на суспільно-економічні відносини, процеси, окремі об'єкти. Воно упорядковує їх дії та поведінку, дозволяючи досягти встановлену мету та вирішувати соціально-економічні завдання. Державне регулювання як економічних процесів та діяльності, так і процесів розвитку, формує механізми правового, адміністративного, економічного впливу. Таке визначення спрощує розуміння сутності державного регулювання взагалі та відносно державно-приватного партнерства.

Характеристика змісту державного регулювання процесів розвитку була б неповною, якщо не розглянути історичні зміни зон його відповідальності та методології. Йдеться про ретроспективу змін поглядів на державне регулювання, інститути влади, принципи та механізми на протязі століть на базі економічної теорії, наукові напрацювання економічної теорії, які утворюють кілька груп теоретичних здобутків:

- конкуренція як механізм ринкових відносин та її види;
- ринкова монополія як системв взаємодії попиту та пропозиції;
- система організаційно-економічних механізмів впливу держави на учасників ринкових відносин, включаючи регулювання ціноутворення;
- поведінка та вплив учасників ринкових відносин.

Кожен із зазначених аспектів, у тому числі з виявлення закономірностей, причин виникнення, форм та механізмів державного регулювання, широко досліджений науковцями – кількість наукових праць за кожним напрямом вимірюється сотнями. Тому доречно стисло зазначити лише основні моменти.

Узагальнення еволюції сутності державного регулювання в економічній теорії досить чітко представлено у [45]. Саме це бачення відображує рис. 2.2.

Як видно з рис.2.2, бачення сутності державного регулювання економічною теорією поступово еволюціонували від первинного уявлення про джерела блага, що утворює матеріальне виробництво, шляхом розуміння конкуренції, галузі, моделі ринку, монополії, ринкової влади та державне регулювання. Слід зазначити, що процес розвитку був тривалим, державне регулювання змінювало свою теоретико-методологічну основу майже у кожній науковій теорії, оскільки автоматично реагувало на зміни бачення інших складових розвитку, у першу чергу регуляторного функціоналу ринку та ринкових механізмів.

Матеріальне багатство (гроші, засоби праці, земля, продукт) та джерела його виникнення (обмін, зовнішня торгівля, праця у матеріальному виробництві) глибинно висвітлили А. Сміт, А. Маршалл,

Л. Вальрас. В своїх дослідженнях А. Сміт надавав перевагу вільному ринку, А. Маршалл – технологічній основі конкуренції та використанню обмежених ресурсів для задоволення розмаїття потреб суспільства, а Л. Вальрас – загальній рівновазі [46].

НАУКОВІ ТЕОРІЇ	ВНЕСОК В ТЕОРІЮ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	КАТЕГОРІЙНИЙ АПАРАТ
Теорія вільної конкуренції. Теорія монополістичної конкуренції. Теорія граничної вартості. Теорія вартості. Теорія економічного розвитку.	<ul style="list-style-type: none"> Обґрунтування необхідності втручання держави в економіку на макрорівні. Визначення ефективного попиту, що складається з сукупного споживання та інвестицій - основний фактор, що має регулюватися державою через кредитно-грошову та бюджетну політику. Регулювання через стимулювання притоку приватних інвестицій в розвиток економіки. Розробка теорії економічної динаміки та зростання, циклічності зростання та розподілу доходів. Визначення цінності обмеженості, рідкості і користі, яку може принести останній примірник товарного запасу. 	Конкуренція: досконала та недосконала Чиста конкуренція Монополія Ринок Галузь Модель ринку Державне регулювання
Неокласична теорія: Монетаризм. Економіка пропозиції. Соціальне ринкове господарство.	<ul style="list-style-type: none"> Здійснення регулювання через фактор грошей (монетарну систему) – регулювання лише шляхом підтримки постійного зростання обігової грошової маси. Здійснення регулювання через фактори виробництва - стимулювання зростання обсягів інвестицій, зменшення податків та надання пільг приватним корпораціям. Втручання держави в економіку шляхом стимулювання до розвитку конкуренції через антимонопольну політику. 	Грошова система Інвестиції Анти-монопольна політика
Інституціональні та неінституціональні теорії. Теорія еволюційної економіки. Теорія рівноважних сил.	<ul style="list-style-type: none"> Визначення суспільства достатку, нового індустріального суспільства зрілих корпорацій з розвинутою техноструктурою. Дослідження взаємодії монополії, олігополії і конкуренції, управління динамікою доходів, цін в системі безперервних динамічних змін. Конкуренція організаційних форм, зростання та відмирання визначається здатністю забезпечувати економію на трансакційних витратах. 	Корпорація Трансакційні витрати Конкуренція організаційних форм
Теорія організації галузі. Теорія квазіконку-рентних ринків.	<ul style="list-style-type: none"> Технологічні характеристики виробництва (технологія, масштаб випуску, наявність або відсутність продуктової диференціації, місце розташування продавців) у співвідношенні з розміром ринку визначають його структуру: концентровану або конкурентну. Високий рівень концентрації – не обов'язково означає більшу ступінь монополістичної влади даних фірм. Адміністративне регулювання ринків для зниження або усунення ринкових бар'єрів. 	Ринкові бар'єри Технологічні характеристики виробництва (технологія, масштаб випуску, продуктова диференціація, розташування продавців) у співвідношенні з розміром ринку визначають його структуру: концентровану або конкурентну

Рисунок 2.2. Узагальнення еволюції бачення сутності державного регулювання в економічній теорії
Джерело: складено автором за матеріалами [45, с.25].

Підсумком цього періоду історії розвитку економічної теорії є впорядкування процесів формування ринку, конкуренції та рівноваги, а ідеї А. Сміта, А. Маршала і Л. Вальраса – описали нові механізми регулювання, визначення доцільності та ступеню втручання держави в економічні взаємовідносини.

Надалі австрійська школа маржинальної економічної теорії – Ф. Візер, Е. Бем-Баверк, К. Менгер і американська школа Д.Кларка вивчали природу ринкових відносин. Перша школа створила теорію вартості на основі «граничної користості благ», а друга – теорію «граничної продуктивності факторів виробництва», коли послідовне зростання фактору призводить до падіння його продуктивності за умов незмінності інших. Підсумком цього періоду історії розвитку економічної теорії є розвиток математичного апарату досліджень ринку та його змін, застосовного для державного регулювання, оцінки динаміки поведінки учасників ринкових відносин.

Саме цю проблематику подовжували досліджувати різні наукові школи та дослідники надалі, заснувавши кейнсіанство, неокласику, інституціоналізм, неінституціоналізм. Ідеї Д. Кейнса

(кейнсіанства) вперше обґрунтували необхідність та доцільність втручання держави в економічні відносини для її стабілізації на макрорівні. Основним об'єктом регулювання кейнсіанство бачило так званий ефективний попит, який складається з сукупного споживання та інвестицій, у першу чергу, приватних інвестицій. Його пропонувалося державі регулювати через кредитно-грошову та бюджетну політику, оскільки це не здатні робити ринкові механізми.

На підвалинах цієї теорії послідовники кейнсіанства Е. Домар, Дж. Робінсон, П. Самуельсон, Харрод, А. Хансен і Д. Хікс надалі розробили кілька теорій – теорію економічної динаміки та зростання, теорію циклічності зростання та розподілу доходів. Здобутком Дж. Робінсон є визначення галузі, під якою розумілася група фірм, що виробляють однотипний товар і його найближчі всілякі субститути, а також параметри конкуренції, серед яких є такі, які у певних галузях потребують державного регулювання. Зокрема, якість продукції. Також модель ринку Дж. Робінсон, де недосконала конкуренція є приводом втручання держави в ринковий процес, є передумовою запровадження монополізації у певних галузях, оскільки дозволяє встановити кількісно-якісні характеристики моделей впровадження ринкових умов.

Діаметрально протилежний підхід пропонує Е. Чемберлін, який зрозглядає конкуренцію динамічно, вважаючи, що її стан (досконала, недосконала) – тимчасове питання. Е. Чемберлін вважає подібне втручання держави зайвим, а чисту конкуренцію – не ідеалом економіки та регулювання.

Й. Шумпетер продовжив критику Е. Чемберліном ідеалу досконалої конкуренції, оскільки в реальних умовах її, а також зумовленого нею стану рівноваги на ринку немає. На його думку конкуренція має творчо-руйнівний характер відносно створення нових продуктів, технологій, типів організації. Монополію Й. Шумпетер вважає формою конкуренції.

Повертаючися до здобутків австрійської наукової школи, слід зазначити про продовження нею досліджень конкуренції. Зокрема Ф. Хайек руйнує ідеал досконалої конкуренції з позиції статичної моделі ринку, на якому є конкретні стани конкуренції, а ціна нерівноваги є нормальним станом. Він наголошує на необхідності інститутів координації конкурентного процесу.

Теорія організації галузі (industrial economics) знов звертається до ринкової конкуренції, яку Дж. Бейн і Е. Мейсон вважають невід'ємною частиною структури ринку. Теорія просуває структурний підхід, за технологічні характеристики виробництва галузі (технологія, масштаб виробництва, продуктова диференціація, локація виробників і покупців тощо), їх співвідношення з розміром ринку визначають структуру останнього. За їх підходом типологія ринку складають три його види (досконалої конкуренції, монополійний, ринок недосконалої конкуренції), тобто конкуренція структурує ринок сама.

Альтернативою структурному підходу є теорія квазіконкурентних (змагальних) ринків Баумоля, Панзара і Вілліга, яка доводить зв'язок ринкової структури і конкуренції з ринковими бар'єрами на існуванні залежності рівня концентрації та ступеню конкуренції. Виникнення проблематики бар'єрів входу надає поштовх дослідженням конкурентної політики держави, а регулювання ринків орієнтується на зниження або усунення вхідних бар'єрів для формування квазіконкурентного ринку.

Напроти вагу їм, представники неокласичного напрямку відстоюють принципи свободи підприємництва та ринку, вважаючи ринкові механізми саморегуляторними, а втручання держави – мінімально необхідним. Різні напрями неокласицизму у цьому єдині. Хоча «американський монетаризм» (М. Фрідман, Д. Лейндлер) головним напрямком регулювання бачать підтримку постійного зростання обігової грошової маси; «економіка пропозицій» (А. Лаффер, М. Еванс) – зростання обсягів інвестицій через зменшення податків та пільги бізнесу; «соціальне ринкове господарство» (В. Ойкен, Л. Ерхард) – антимонопольну політику, забезпечення грошової стабільності, підтримку «соціального миру» (див. табл. 2.5).

На початку ХХ століття виникають концепції соціального контролю над економікою, започаткувавши інституціоналізм, який розглядає корпорацію – велике монополістичне об'єднання як основну організаційну структуру індустріальної системи суспільства. Дж. Гелбрейт пропонує теорію врівноважених сил, де характеризує економічну систему нового індустріального суспільства суспільства достатку зі зрілою корпорацією і техноструктурою як таку, що постійно зазнає перетворень шляхом еволюційного оновлення або спонтанної трансформації.

Народжений у подальшому неоінституціоналізм (Р. Коуз, Д. Норт, Р. Фогель) визначає клас трансакційних витрат, існування складної мережі контактів, довгостроковий характер відносин, командний характер діяльності, адміністративний механізм координації. Останнім часом функціонал державного впливу значно розширилися, спричинивши виникнення масштабних систем регулювання, що містять правові акти, неформальні інструменти впливу на суспільство та економіку. Посилення регулюючої ролі держави сприяє виникненню економіки добробуту, вирішенню протиріч (праця і капітал, монополія та конкуренція).

Методологію державного регулювання змінює завжди ринок, який розбудовує нові процеси та створює нові бізнес-структури. Але він підпадає під вплив різних непередбачуваних чинників, тому висуває нові виклики для теорії державного регулювання.

Висновки

Відтак, як впливає з дослідження, протягом століття постійно відбувалися зміни теоретико-методологічного базису державного регулювання процесів розвитку. Змінювалося трактування його

сутність та методів. Зміни змісту, зміни зон відповідальності та методології державного регулювання процесів розвитку обумовлена, у першу чергу, історичним розвитком економічної теорії, яка по-різному трактує зони відповідальності регулювання розвитку – від їх повної відсутності до повного охоплення. Дискусії тривають досі та будуть тривати, оскільки зміни тривають постійно. Зміни такі швидкі, що умовно кажучи, всі науки дослідження методології старіють ще до моменту їх оприлюднення.

Водночас, слід зазначити, що ці зміни мають не лише загальнотеоретичне значення для усвідомлення цих економічних реалій та дії об'єктивних законів, а й мають прикладний характер впливу, впливачі на методи, механізми та організаційно-правові форми регулювання розвитку окремих об'єктів (процесів, відносин тощо). Саме цей аспект має стати напрямом подальшого наукового пошуку.

Список літератури:

1. Гегель Г.В.Ф. Наука логики. – Т.1 // Энциклопедия философских наук / Г.В.Ф. Гегель. – М.: Мысль, 1974. – 452 с.
2. Філософський енциклопедичний словник / За ред. В.І. Шинкарука. — К.: Абрис, 2002. — 742 с.
3. Ожегов С.И. Толковый словарь русского языка: 80000 слов и фразеологических выражений / Российская академия наук. Институт русского языка им. В.В. Виноградова. — 4-е изд., дополненное. — М.: Азбуковник, 1999. — 944 с.
4. Руденко М. Енергія прогресу. Нариси з фізичної економії. Видання друге, доповнене. Тернопіль: Джура, 2005. 412 с.
5. Большой экономический словарь: 19000 терминов / Под ред. А.Н. Азрилияна. — М.: Ин-т новой экономики. 1997. — 856 с.
6. Tkach K.I., Filyppova S.V., Vasilieva V.Yu. Formation of intellectual potential of an industrial enterprise: resource constraints and innovation-oriented business partnership : моногр. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2018. 210 p.
7. Ліганенко І.В., Філіппова С.В. Організаційний розвиток виробничих підприємств: основні проблеми та шляхи : Моногр. Одеса: ОНПУ, 2011. 210 с.
8. Жилінська Л.О., Розумчук О.О. Теоретичні аспекти щодо управління розвитком підприємства. Управління економікою: теорія та практика. 2014. № 2014. С. 94-106.
9. Моргунов Е.Б. Организационное поведение. М.: Русь, 2004. 167 с.
10. Сегеда С.А. Методологічні основи категорії «розвиток»: філософський аспект/ С. А. Сегеда // Економіка та держава, 2018. т.№ 10.-С.14-22.
11. Благодетелева-Вовк С.Л. Про суть понять «економічний розвиток» та «економічне зростання» [Електронний ресурс] / С.Л. Благодетелева-Вовк. — Режим доступу: <http://exsolver.narod.ru/Artical/Ecotheory/ecterms.html>
12. Українська радянська енциклопедія: [в 12-ти т.] / Гол. ред. М.П. Бажан; редкол.: О.К. Антонов та ін. — 2-ге вид. — Т. 9: Поплужне-Салуїн. — К.: Голов. ред. УРЕ, 1983. — 558 с.
13. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект): монографія / С.А. Єрохін. — К.: Світ знань, 2002. — 528 с.
14. Ерохина Е.А. Теория экономического развития: (системно-самоорганизационный подход). — Томск: Изд-во Том. ун-та, 1999. — 160 с.
15. Мельник Л.Г. Экономика развития: учебник /Л.Г. Мельник. — Сумы: Университетская книга, 2013. — 784 с.
16. Прийма Л.Р., Кулиняк І.Я. Розвиток підприємства: сутність поняття. Науковий вісник НЛТУ України: Зб. наук. праць. Львів, 2012. Вип. 22 (10). С. 236-241.
17. Новий тлумачний словник української мови: в 4 т. / Укл. В.В. Яременко, О.М. Сліпущко. — К.: Аконті, 2001. — 911 с.
18. Головінов М.І., Литвинов О.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки. Наук. вісник НЛТУ України: Зб. наук. праць. Львів, 2011. Вип. 21 (19). С. 221-228.
19. Ілляшенко С.М., Голишева Є.О., Колодка А.В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства : моногр. Суми: ТОВ «Триторія», 2017. 360 с.
20. Kovtunen K.V., Annaiev B.S. Formation of innovation potential of industrial enterprise in the economy of knowledge : моногр. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2018. 215 p.
21. Кузьмін О.Є., Князь С.В., Георгіаді Н.Г. та ін. Механізм управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств : Моногр. за ред. Ю.С. Шипуліної. Суми: ТОВ «Друкарський дім «Парус»», 2012. 458 с.
22. Шинкаренко В.Г., Бурмака Н.Н. Исследование сущности понятия «развитие социально-экономической системы». Экономика транспортного комплекса. 2013. № 21. С. 73-86.
23. Погорелов Ю.С. Розвиток підприємства: поняття та види. Культура народів Причорномор'я. 2006. № 88. С. 75-81.

24. Філіппов В.Ю. Управління розвитком підприємництва за імперативами сталого розвитку в інформаційно-інноваційній економіці: системно-інтегрований підхід. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2020, 489 с.
25. Іванчук К.О. Теоретичні підходи до визначення сутності категорії «розвиток підприємства». Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку: Зб. наук. праць. Київ, 2012. С. 231-239.
26. Горіна Г.О. Діалектика поняття «розвиток підприємства». Причорноморські економічні студії. 2016. № 8. С. 123-127.
27. Дунда С.П. Теоретичні підходи до визначення поняття «розвиток підприємства». Проблеми підвищення інфраструктури. 2011. № 32. С. 70-75.
28. Янковець Т.М., Нагорна Ю.А. Теоретичні аспекти розвитку підприємств у сучасних умовах. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки. 2015. № 2. С. 108-113.
29. Василенко В.Л. Стратегічне управління: [навч. посібн.] / В.Л. Василенко, Т.І. Ткаченко. – Київ: ЦНП, 2003. – 396 с.
30. Василенко В.А. Креативное управление развитием социально-экономических систем : [Моногр.] / В.А. Василенко. – К.: Освіта України, 2010. – 772 с.
31. Чухрай Н.І. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: [Підруч.] / Н.І. Чухрай, О.П. Просович. – Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2015. – 500 с.
32. Інноваційний розвиток підприємства : [Навч. посіб.] / [За ред. П.П. Микитюка]. – Тернопіль: ПП «Принтер Інформ», 2015. – 224 с.
33. Волощук Л.О. Інноваційний розвиток та економічна безпека промислових підприємств: проблеми комплексного управління : [моногр.] / Л.О. Волощук. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 396 с.
34. Іванов Ю.Б. Інтеграційний розвиток суб'єктів господарювання: теоретичне обґрунтування та організація управління: [моногр.] / Ю.Б. Іванов, А.А. Пилипенко. – Харків: ВД "Інжек", 2012. – 400 с.
35. Селіванова Н.М. Управління розвитком інноваційно-активного промислового підприємства на засадах контролінгу: нові реалії та завдання: [моногр.] / Н.М. Селіванова, С.В. Філіппова – Одеса: вид-во «ВМВ», 2014. – 181 с.
36. The system changes of tax stimulation of industrial enterprises innovative development in the conditions of innovative economy formation: [Моногр.] / S. Filyppova, S. Neykov. – Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG(haftungsbeschränkt), 2017. – 215 p.
37. Рябченко О. П. Зміст державного регулювання господарської діяльності. Право України. 2006. № 1. С. 81–84.
38. Кваша С. М. Методологічний базис прийняття суспільних рішень в аграрній політиці. Економіка АПК : міжнар. наук.-вироб. журн. 2013. № 8. С. 12–21.
39. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 3 / редкол. : С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. Київ : ВЦ «Академія», 2002. 952 с.
40. Теоретико-методологічні засади державного управління: формування понятійного апарату : метод. рек. / авт. кол. : В. В. Корженко, В. В. Говоруха, О. Ю. Амосов та ін. ; за заг. ред. В. В. Корженка. Київ : НАДУ, 2009. 56 с.
41. Адамівська В. С. Механізм державного регулювання економіки та вибір напрямку економічної політики в сучасних умовах господарювання. Державне управління: удосконалення та розвиток : електрон. журн. 2017. Вип. № 4. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063> (дата звернення: 22.02.2019).
42. Круглов В. В. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання : монографія. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. 252 с.
43. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436–IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15?test=XNLMf5x.qwJghDiwZio42C4NHI4ass80msh8Ie6> (дата звернення : 22.02.2019).
44. Аристотель. Категории // Сочинения: в 4 т. / Аристотель. — М.: Мысль, 1978. — Т. 2. — С. 53—90.
45. Tanashchuk K.O. Theoretical and Methodological Principles of Tariff Regulation in Telecommunications: [моногр.] / К.О. Tanashchuk. – Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt), 2018. – 450 p.
46. Классика экономической мысли: Сочинения (Серия «Антология мысли») /[У. Петти, А. Смит, Д. Рикардо, Дж. Кейнс, М. Фридмен та ін.]. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2000. – 896 с.

References:

1. Hegel G.W.F. (1974). Science of logic. Encyclopedia of Philosophical Sciences. Moscow: Mysl' [in Russian].

2. Philosophical encyclopedic dictionary (2002). V.I. Shinkaruk (Ed.). K.: Abris [in Ukrainian].
3. Ozhegov S.I. (1999). Explanatory Dictionary of the Russian language: 80,000 words and idiomatic expressions (4th ed.). Russian Academy of Sciences. Institute of the Russian language. V.V. Vinogradov. M.: Azbukovnik [in Russian].
4. Rudenko M. (2005). The energy of progress. Essays on the physical economy. (2nd ed., supplemented). Ternopil: Jura [in Ukrainian].
5. The Great Dictionary of Economics: 19,000 terms. (1997). A.N. Azrilian (Ed.). M.: Intstitut novoy ekonomiki [in Russian].
6. Tkach K.I., Filyppova S.V., Vasilieva V.Yu. (2018). Formation of intellectual potential of an industrial enterprise: resource constraints and innovation-oriented business partnership. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt).
7. Liganenko I.V., Filyppova S.V. (2011). Organizational development of industrial enterprises: main problems and ways. Odessa: ONPU [in Ukrainian].
8. Zhilinskaya L.O., Rozumchuk O.O. (2014). Theoretical aspects of enterprise development management. Economic management: theory and practice [in Ukrainian].
9. Morgunov E.B. (2004). Organizational behavior. Moscow: Rus [in Russian].
10. Sehedo S.A. (2018). Methodological bases of the category "development": philosophical aspect. Economy and State, vol. 10. [in Ukrainian].
11. Blagodeteleva-Vovk S.L. On the essence of the concepts of "economic development" and "economic growth" Retrieved from: <http://exsolver.narod.ru/Artical/Ecotheory/ecterms.html> [in Ukrainian].
12. Ukrainian Soviet Encyclopedia: [in 12 volumes]. (1983). (2nd ed., Vol. 9). M.P. Bazhan; O.K. Antonov and others (Ed.) Popluzhne-Saluin. K.: Holov. red. URE [in Ukrainian].
13. Yerokhin S.A. (2002). Structural transformation of the national economy (theoretical and methodological aspect): Kyiv: Svit znan' [in Ukrainian].
14. Yerokhina Ye.A. (1999). Economic development theory: (system-self-organizing approach). Tomsk: Izd-vo Tom. un-ta [in Russian].
15. Melnik L.G. (2013). Development economics. Sumy: Universitetskaya kniga [in Russian].
16. Pryma L.R., Kulinyak I.Ya. (2012). Enterprise development: the essence of the concept. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine: Coll. Science. works, 22 (10) [in Ukrainian].
17. Yaremenko V.V., Slipushko O.M. (2001). New explanatory dictionary of the Ukrainian language: in 4 volumes K.: Akonit [in Ukrainian].
18. Golovinov M.I., Litvinov O.I. (2011). Enterprise development strategy: essence and features. Science. Bulletin of NLTU of Ukraine: Coll. Science. works, 21 (19) [in Ukrainian].
19. Ilyashenko S.M., Golysheva E.A., Kolodka A.V. (2017). Management of intellectual capital of the enterprise. Sumy: LLC "Tritoriya" [in Ukrainian].
20. Kovtunencko K.V., Annaiev B.S. (2018). Formation of innovation potential of industrial enterprise in the economy of knowledge. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt).
21. Kuzmin O.E., Knyaz' S.V., Georgiadi N.G. etc. (2012). Mechanism for managing the potential of innovative development of industrial enterprises. Y.S. Shipulina (Ed.). Sumy: Parus Printing House LLC [in Ukrainian].
22. Shinkarenko V.G., Burmaka N.N. (2013). Research of the essence of the concept of "development of the social and economic system". Economy of the transport complex, 21 [in Russian].
23. Pogorelov Yu.S. (2006). Enterprise development: concepts and types. Culture of the people of the Black Sea region, 88 [in Ukrainian].
24. Filyppov V.Yu. (2020). Entrepreneurship development management according to the imperatives of sustainable development in the information-innovation economy: a system-integrated approach. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt) [in Ukrainian].
25. Ivanchuk K.O. (2012). Theoretical approaches to defining the essence of the category "enterprise development". Strategy and mechanisms for regulating industrial development: Coll. Science. works [in Ukrainian].
26. Gorina G.O. (2016). Dialectics of the concept of "enterprise development". Black Sea Economic Studies, 8 [in Ukrainian].
27. Dunda S.P. (2011). Theoretical approaches to the definition of "enterprise development". Problems of improving infrastructure, 32 [in Ukrainian].
28. Yankovets T.M., Nagornaya Y.A. (2015). Theoretical aspects of enterprise development in modern conditions. Bulletin of Kyiv National University of Technology and Design. Series: Economic Sciences, 2 [in Ukrainian].
29. Vasilenko V.L., Tkachenko T.I. (2003). Strategic management. Kyiv: TSNP [in Ukrainian].
30. Vasilenko V.A. (2010). Creative management of the development of socio-economic systems. Kiev: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].
31. Chukhray N.I., Prosovich O.P. (2015). Strategic management of innovative development of the enterprise. Lviv: Lviv Polytechnic National University Publishing House [in Ukrainian].

32. Innovative development of the enterprise: (2015). P.P. Mikityuk(Ed.). Ternopil: PE "Printer Inform" [in Ukrainian].
33. Voloshchuk L.O. (2015). Innovative development and economic security of industrial enterprises: problems of complex management. Odessa: FOP Bondarenko M.O. [in Ukrainian].
34. Ivanov Yu.B., Pilipenko A.A. (2012). Integration development of business entities: theoretical substantiation and organization of management. Kharkiv: Publishing House "Inzhtek" [in Ukrainian].
35. Selivanova N.M., Filyppova S.V. (2014). Managing the development of innovation-active industrial enterprises on the basis of controlling: new realities and objectives. Odessa: Publishing House "VMV".
36. S. Filyppova, S. Neykov. (2017). The system changes of tax stimulation of industrial enterprises innovative development in the conditions of innovative economy formation. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG(haftungsbeschränkt).
37. Ryabchenko O.P. (2006). The content of state regulation of economic activity. Pravo Ukrayiny,1 [in Ukrainian].
38. Kvasha S.M. (2013). Methodological basis of public decision-making in agricultural policy. Agricultural Economics: International. scientific-production magazine, 8 [in Ukrainian].
39. Economic Encyclopedia: in 3 vols. (2002). S.V. Mocherny and others (ed.). Kyiv: Publishing Center "Academy" [in Ukrainian].
40. Korzhenko V.V., Govorukha V.V., Amosov O.Yu. and others. (2009). Theoretical and methodological principles of public administration: the formation of the conceptual apparatus. VV Korzhenko(ed.). Kyiv: NAPA [in Ukrainian].
41. Adamovska V.S. (2017). The mechanism of state regulation of the economy and the choice of economic policy in modern economic conditions. Public administration: improvement and development: electron. magazine, 4. Retrieved from: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063> (access date: 22.02.2019) [in Ukrainian].
42. Kruglov V.V. (2019). Development of public-private partnership in Ukraine: mechanisms of state regulationю Kharkiv: HarRI NAPA Publishing House "Master" [in Ukrainian].
43. Economic Code of Ukraine of January 16, 2003 № 436 – IV. Retrieved from: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/436-15?test=XNLMf5x.qwJghDiwZio42C4NHI4ass80_msh8Ie6 (access date: 22.02.2019) [in Ukrainian].
44. Aristotle. (1978). Categories. Works: in 4 volumes. М.: Mysl' [in Russian].
45. Tanashchuk K.O. (2018). Theoretical and Methodological Principles of Tariff Regulation in Telecommunications. Schweinfurt: Time Realities Scientific Group UG (haftungsbeschränkt).
46. U. Petty, A. Smith, D. Ricardo, J. Keynes, M. Friedman et al. (2000). Classics of economic thought: Works. Series "Anthology of thought". Moscow: EKSMO-Press Publishing House [in Russian].

Посилання на статтю:

Малін О.Л. Науковий базис методологічної компоненти регулювання розвитку державно-приватного партнерства: категорія розвитку / О. Л. Малін // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2020. – № 2 (12). – С. 108-119. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/ejopu/2020/No2/108.pdf>.
DOI: 10.15276/EJ.02.2020.15. DOI: 10.5281/zenodo.4457460.

Reference a JournalArticle:

Malin O.L. Scientific basis of the methodological component of regulating the public-private partnerships development: the category of development / O. L. Malin // Economic journal Odessa polytechnic university. – 2020. – № 2 (12). – С. 108-119. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/ejopu/2020/No2/108.pdf>.
DOI: 10.15276/EJ.02.2020.15. DOI: 10.5281/zenodo.4457460.

